

Nr 974

Av fru Nilsson m. fl., om ombildande av Kolleberga skogsskola till miljövårdsinstitut.

(Lika lydande med motion nr 859 i Första kammaren)

Varje gång ett nytt samhällsproblem aktualiseras eller ett gammalt problem på grund av utvecklingen eller omständigheternas makt har fått ny karaktär eller nya dimensioner blir följderna i allmänhet nya krav på utbildningsinsatser på olika nivåer i samhället.

Medvetandet om att mark, jord och luft måste betraktas som ett kapital, på vars ränta vi måste leva om vi inte skall försvinna från tillvaron, börjar sakta vinna insteg i allt större befolkningsgrupper. Vi har hittills utarmat våra jordar, förpestat luften och smutsat ner våra vattendrag, och denna utveckling fortsätter. Kunskapen om vilka åtgärder som skulle kunna utnyttjas för att förbättra situationen i olika avseenden finns redan. De metoder med vars hjälp vi skulle kunna komma förbi farorna för växt- och djurvärld, för vår luft och våra vatten är i många fall redan utexperimenterade. Luckorna i vår kunskap är på väg att fyllas genom forskning som pågår.

Ett av de problem som varje förmedlare av information möter när han genom upplysning skall försöka ändra enskilda människors eller grupperns beteende är att upplysningar om fakta, vilka kanske har allvarliga konsekvenser, mera sällan uppfattas som realiteter, om inte en omedelbart iakttagbar fara föreligger.

De frågor som berör natur- och miljövärd innefattar dessutom så många delproblem att faktamängden stundom även för fackmannen ter sig svåröverskådlig. En differentiering av upplysningsmaterialet och informationsinsatserna med hänsyn till olika avnämargrupper måste betraktas som en av de grundläggande förutsättningarna för effekt. Detta betyder bland annat att kravet på specialistmedverkan bör sättas högt vid flertalet av dessa informationsuppgifter.

En kartläggning av informationsbehovet med avseende på miljö- och naturvårdsfrågor visar att skolan under de närmaste åren kommer att behöva kontinuerlig fortbildning av skilda lärarkategorier från förskolan till gymnasienivån. Det säger sig självt att denna fortbildning måste komma att gestalta sig mycket olika när den riktas till olika stadier och lärarkate-

gorier. För verksamheten i fråga krävs tillgång på studiematerial, i många fall av självinstruerande slag, och på gruppledare. För utbildning av dessa krävs tillgång på instruktörer vilka i sin tur behöver grundligare och mer inträngande utbildning. Sistnämnda utbildning kräver tillgång på specialister, föreläsnings- och laboratorieutrymmen, bibliotek, studiesamlingar och sist men inte minst studieobjekt och demonstrationsområden. Sistnämnda detalj i utbildningsförutsättningarna är för övrigt av grundläggande betydelse för information och instruktion som berör alla personalkategorier i skolan.

Den materiella utbildningskapacitet som i sammanhanget ställes till förfogande för lärarfortbildning kan givetvis också direkt utnyttjas i gymnasiestadiets egen verksamhet, i den mån kapaciteten inte förbrukas av fortbildningsuppgifterna.

Om konkreta resultat skall kunna uppnås, vilka kan bringas att slå igenom i den primär- och landstingskommunala samhällsplaneringen, är det angeläget att vetenskapligt korrekt information kan lämnas kommunalmännen och att detta sker i form av åskådlig specialistföredragning direkt ute i den miljö som beröres.

Det är också angeläget att den optimala balansen mellan å den ena sidan önskvärda miljö- och naturvårdsåtgärder och å den andra de samhällsekonomiska realiteterna uppmärksammas och blir föremål för tidsplanering i samband med nyssnämnda specialistmedverkan i informationen. Detta önskemål torde svårligen kunna tillgodoses om inte specialisterna kan falla tillbaka på någon typ av fast institution med ur miljösynpunkt genomarbetade och analyserade omgivningar.

En stor grupp informationskonsumenter när det gäller natur- och miljövårdsfrågor är näringslivet, inom vilket man kan urskilja ett utbildningsbehov i tre nivåer, dels på verkställande direktörsnivån, dels inom ingenjör- och den högre arbetsledarnivån och dels slutningen på verkmästar- och förmansnivå. Informationsuppgifterna kommer även i dessa fall sannolikt att innebära utbildning av gruppledare för vidarebefordran av instruktion och information till större grupper anställda.

Att skogsbrukets och lantbrukets utövare och tjänstemän behöver betydande mängder upplysning i miljövårdsfrågor, vilken ständigt måste förnyas, måste betecknas som självklart. Utbildningen av denna näringsgrens informationsgivare har för övrigt länge pågått inom hushållningssällskapen, inom lantbruks- och skogsbruksskolorna samt inom lantbruks- och skogsnäringens egna organisationer. Man måste emellertid vänta sig att informationsbehovet i detta avseende ökar. I varje fall kommer kravet på specialistmedverkan att öka.

Livsmedelsbranschens personal är ett exempel på en annan grupp med högt informationsbehov i miljövårds- och naturvårdssammanhang.

Detta gäller i lika hög grad husmödrarna.

Därjämte finns sådana informations- och fortbildningsbehov hos en lång rad tjänstemannagrupper inom staten, landstingen och kommunerna.

Hur skall utbildnings- och fortbildningsuppgifterna lösas?

I statsverkspropositionen 1969 bilaga 11 tar departementschefen för jordbruksdepartementet upp frågan om skogsbrukets yrkesutbildningskommittés förslag angående utbildningen vid statens skogsskolor och statens skogsmästarskola. Kungl. Maj:t har den 8 november 1968 föreskrivit att intagningen vid skogsskolorna från och med den kurs som påbörjas första halvåret 1969 skall minskas till 60 elever. *Reduceringen skall genomföras på så sätt att verksamheten vid Kolleberga skogsskola vid Ljungbyhed avvecklas sedan den nu pågående huvudkursen avslutats.*

Beslutet om nedläggning från och med årets examen den 5 oktober 1969 står alltså fast för Kolleberga skogsskolas vidkommande. Detta betyder att från denna tidpunkt personalen vid skogsskolan friställes och byggnaderna tills vidare inte utnyttjas. Ett mycket lämpligt sätt att även i framtiden utnyttja denna läroanstalts undervisningskapacitet skulle vara att Kolleberga skogsskola får uppträda i en ny funktion, nämligen som anstalt för miljövårdsutbildning i Södra Sverige.

Skolan ligger i ett av Söderåsens ytterområden i en terräng som i fråga om variation med avseende på formationer och vegetation knappast har en motsvarighet i våra trakter. Inom begränsade ytor finns där olika slag av lövskog och barrskog, torvmossar, Rönneådalens naturområde, sjöar av olika typ, havskusten samt slättbygd. I anläggningens närhet finns flygfält och industriområden där teknikens inverkan på naturen kan studeras. På 20 minuters resavstånd ligger gymnasieorten Klippan med de naturvetenskapliga resurser som ett gymnasium förfogar över.

I kollebergaanläggningen finns lektions- och föreläsningssalar, museiutrymmen, matsal och sällskapsrum samt internatlokaler jämte lärarbo-städer. Det fortbildningsbehov som skolväsendet har i fråga om natur- och miljövårdsproblem är så stort att skolväsendet i Kristianstads och Malmöhus län sannolikt ensamt skulle kunna fylla verksamheten vid en sådan institution under avsevärd tid. Läger man därtill övriga behov som här antydes förefaller det mest realistiskt att räkna med att anläggningens kapacitet skulle komma att utnyttjas hundraprocentigt under hela året.

Läraryhögskolornas fortbildningsavdelningars verksamhet skulle måhända i visst avseende kunna stå modell för miljövårdsinstitutets organisation, nämligen i så måtto att en betydande del av insatserna skulle kunna ske genom medverkan av för ändamålet engagerade experter utifrån. Lunds universitet ligger på mindre än en timmes bilavstånd.

Inom en radie av 50 km ligger, förutom Lund, Eslöv, Landskrona, Häl-singborg, Höganäs, Ängelholm och Hässleholm. Eftersom emellertid informationseffekten när det gäller miljövårdsproblemen torde vara direkt pro-portionell mot graden av konkretion och anknytning till befintliga de-

monstrationsobjekt får det anses sannolikt att institutionen i fråga skulle behöva ha en eller flera specialister, förutom chefen, permanent bundna till verksamheten.

Detta torde också vara förutsättningen för lösandet av ytterligare en uppgift vilken hittills inte berörts, nämligen utprovning av metoder, försök med nya preparat, testning av forskningsresultat m. m.

Med hänsyn till det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära åtgärder i syfte att ombilda Kalleberga skogsskola till miljö-vårdsinstitut.

Stockholm den 28 januari 1969

Anna-Lisa Nilsson (cp)

Stig Josefson (cp)

Claes Elmstedt (cp)

i Arrie

Einar Larsson (cp)

Johannes Antonsson (cp)

i Borrby
